

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 519/2024-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov 1/ [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Mgr. PhDr. Zuzanou Tománkovou Mikovou, PhD., MPH, advokátkou, Štúrova 3, Bratislava, a 2/ [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B1-22C/35/2020 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B1-22C/35/2020 **bolo porušené** základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Mestskému súdu Bratislava IV **p r i k a z u j e**, aby v konaní sp. zn. B1-22C/35/2020 konal bez zbytočných prietáhov.
- Sťažovateľovi 1 **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie **2 200 eur** a sťažovateľke 2 **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie **800 eur**, ktoré **j e** Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
- Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi 1 trovy konania **713,96 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyni sťažovateľa 1 do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľov **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 18. septembra 2024 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní sp. zn. 27C/42/2019 a mestského súdu v konaní sp. zn. B1-22C/35/2020. Žiadajú prikázať mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov, priznať finančné zadostučinenie 10 000 eur sťažovateľovi 1 a 2 000 eur sťažovateľke 2 a náhradu trov konania.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 519/2024-12 z 2. októbra 2024 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľov podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v časti, v ktorej namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu v konaní sp. zn. B1-22C/35/2020. Vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť sťažovateľov odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

II.

Skutkové východiská a sťažnostná argumentácia

3. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti uvádzajú, že v napadnutom konaní vedenom pôvodne pred okresným súdom, následne Okresným súdom Bratislava I a aktuálne pred mestským súdom (právnym nástupcom Okresného súdu Bratislava I) o ich žalobe, ktorou sa domáhajú ochrany svojich osobnostných práv, dochádza k zbytočným prietahom. Žaloba bola podaná 12. septembra 2019 na okresnom súde a po námietke miestnej príslušnosti súdu vznesenej žalovaným bola vec 16. júna 2020 postúpená Okresnému súdu Bratislava I. Sťažovatelia popisali priebeh napadnutého konania a vytkli, že od podania žaloby uplynulo už 5 rokov bez toho, aby došlo čo i len k prvému pojednávaniu vo veci. Súdny svoju aktivitu obmedzili na administratívne úkony (výzva na zaplatenie súdneho poplatku, postúpenie veci, zasielanie vzájomných podaní sporovým stranám), ktoré vyžadujú minimálnu osobnú ingerenciu zákonného sudcu a mali byť vykonané v nepomerne kratšom čase.

4. Podľa sťažovateľov vec nie je po skutkovej ani právnej stránke osobitne zložitá a svojím postupom nezapríčinili prietahy v konaní.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

5. Mestský súd vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti uviedol chronologický prehľad jednotlivých úkonov v napadnutom konaní a uznal, že v ňom došlo z jeho strany (a predtým zo strany Okresného súdu Bratislava I) k prietahom, keďže bol od 8. januára 2021 do 19. marca 2024 nečinný. Podľa súdu prietahy neboli zapríčinené správaním sporových strán. Prejednávaná

vec však nie je právne jednoduchá, keďže sa týka verejne známej kauzy a žalovaný je verejne známou osobou.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

7. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

8. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľov.

9. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitost' veci, sťažovatelia vystupujú ako žalobcovia v konaní o ochranu ich osobnostných práv. Ústavný súd konštatuje, že obdobné konania možno zaradiť k štandardnej agende všeobecného súdnictva, preto dĺžka konania pred mestským súdom (resp. jeho právnym predchodcom) nebola závislá od skutkovej či právnej náročnosti prerokovávanej veci. Verejná známost' osoby žalovaného a kauzy v prejednávanej veci sama osobe nespôsobuje jej právnu zložitost'.

10. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľov v napadnutom konaní, ústavný súd nezistil takú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným prietáhom.

11. Napokon ústavný súd hodnotil postup mestského súdu (resp. Okresného súdu Bratislava I ako jeho právneho predchodcu) z hľadiska existencie zbytočných prietáhov v doterajšom priebehu napadnutého konania. Žaloba bola podaná 12. septembra 2019 na okresnom súde a po námietke miestnej príslušnosti súdu vznesenej žalovaným bola vec 16. júna 2020 postúpená Okresnému súdu Bratislava I. Ten po doručení vyjadrenia žalovaného k žalobe 16. septembra 2020 vyzval 28. septembra 2020 žalobcov na vyjadrenie k vyjadreniu žalovaného. Po doručení vyjadrenia

žalobcov 9. novembra 2020 súd vyzval žalovaného 18. novembra 2020 na vyjadrenie k tomuto vyjadreniu žalobcov. Na základe uvedenej výzvy bolo súdu doručené vyjadrenie žalovaného (duplika) 8. januára 2021. Následne ostal Okresný súd Bratislava I a potom mestský súd nečinný až do marca 2024, kedy bol nariadený termín pojednávania 7. júna 2024. Uvedené obdobie nečinnosti uznal vo svojom vyjadrení aj mestský súd. Nariadený termín pojednávania bol však zrušený z dôvodu preloženia zákonnej sudkyne na iný súd. Nový termín pojednávania bol nariadený v septembri 2024 na 6. november 2024. Aj tento termín pojednávania bol však zrušený na základe žiadosti žalovaného z dôvodu pracovnej neschopnosti jeho právneho zástupcu.

12. Z uvedených skutočností vyplýva celková doba nečinnosti mestského súdu (resp. jeho právneho predchodcu) cca 3 roky a 8 mesiacov.

13. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

14. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že postupom mestského súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľov, mu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prieťahov, pretože predmetná vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľov právoplatne skončená.

15. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

16. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti žiadali aj o priznanie finančného zadost'učinenia, a to 10 000 eur sťažovateľovi 1 a 2 000 eur sťažovateľke 2. Dôvodili, že sťažovateľ 1 sa domáhal ochrany svojich osobnostných práv na súde v ľudsky osobitne citlivej veci, keď bol žalovaným (osobou politicky činnou v období rokov 2020 – 2023 a druhým najvyšším ústavným činiteľom štátu) verejne okrem iného označený za človeka, ktorý pri výkone svojho povolania znásilňuje deti. Konanie žalovaného malo a má devastačný účinok na súkromie sťažovateľa 1, a to tak vo sfére externej (pracovné uplatnenie ako psychológa, strata cti a dôstojnosti v spoločnosti, narušenie vzťahov v širšom sociálnom okolí), ako aj internej (narušenie harmónie v rodinnom živote, priamy negatívny dopad na duševné zdravie sťažovateľa 1). Sťažovateľ 1 nekonaním súdov stratil vieru vo funkčnosť súdneho systému, kedy sa bežný občan nemá nádej domôcť spravodlivosti voči osobám vo vysokých štátnych pozíciách disponujúcim majetkom a spoločenským a politickým vplyvom. Vo vzťahu k sťažovateľke 2 bola žiadosť o priznanie finančného zadost'učinenia odôvodnená tým, že sťažovateľka 2 je manželkou sťažovateľa 1, teda zásah do cti a dôstojnosti svojho manžela vníma a prežíva ako zásah do svojich práv, predovšetkým práva na ochranu súkromia. Škodlivý následok vyvolaný neoprávneným obvinením manžela pred širokou verejnosťou sa odrazil aj na psychickom zdraví a homeostáze sťažovateľky 2.

17. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

18. Pri určení primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

19. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného mestským súdom, resp. jeho právnym predchodcom, ako aj na jeho už uvedenú neodôvodnenú nečinnosť, berúc do úvahy predmet konania na mestskom súde a jeho citlivosť pre sťažovateľov a správanie sťažovateľov, ústavný súd považoval priznanie 2 200 eur pre sťažovateľa 1 a 800 eur pre sťažovateľku 2 za primerané finančné zadost'učinenie. Žaloba, o ktorej mestský súd dosiaľ právoplatne nerozhodol, je primárne postavená na difamačných výrokoch žalovaného voči sťažovateľovi 1, kým sťažovateľka 2 žalobu podala ako manželka sťažovateľa 1, ktorej osobnostné práva boli zasiahnuté prostredníctvom zásahov do práv jej manžela. Priznaná suma finančného zadost'učinenia tak nie je u sťažovateľov rovnaká, pretože ani ujma spočívajúca v pocitoch právnej neistoty z neskončeného konania zameraného na ochranu ich osobnostných práv nemôže byť identická. Vo zvyšnej časti požadovaného finančného zadost'učinenia, ktorú už ústavný súd nepovažoval za primeranú, návrhu sťažovateľov nevyhovel.

V.

Trovy konania

20. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa 1, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom.

21. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

22. Ústavný súd podľa § 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov priznal sťažovateľovi 1 náhradu trov konania 713,96 eur z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2024 (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie ústavnej sťažnosti) v hodnote po 343,25 eur vrátane dvoch režijných paušálov v hodnote po 13,73 eur.

23. Priznanú náhradu trov konania je mestský súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa 1 (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. novembra 2024

Robert Šorl
predseda senátu